

POSTANOWIENIE

Dnia 5 sierpnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z wniosku I. P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
o prawo do renty rodzinnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 5 sierpnia 2021 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 8 października 2020 r., sygn. akt III AU a [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza na rzecz odwołującego się kwotę 240,00 zł (dwieście czterdzieści złotych, zero groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 8 października 2020 r., w sprawie III AUa [...], zmienił wyrok Sądu Okręgowego w G. z 15 stycznia 2019 r., w sprawie VII U [...], oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 8 maja 2018 r. i przyznał wnioskodawczyni I. P. prawo do renty rodzinnej od 1 marca 2018 r. na stałe.

Organ rentowy zaskarżył powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego, a to art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu

Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 291 ze zm.) przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że całkowita niezdolność wnioskodawczynie do pracy została orzeczona przez komisję lekarską w 1967 r. (a zatem przed ukończeniem edukacji w wieku 22 lat - 26 czerwca 1971 r.), co wskazywać mogłoby na to, iż nie miała ona możliwości pracy na tzw. otwartym rynku pracy.

Wskazując na powyższe organ rentowy wniośł o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez oddalenie odwołania od decyzji ZUS, alternatywnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu.

Skarżący wniośł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na okoliczności, o jakich mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., formując istotne zagadnienie prawne: czy w przypadku, gdy z kolejnych opinii komisji lekarskich może w określonym stopniu wynikać, że dana osoba jest niezdolna do pracy na tzw. otwartym rynku pracy lub taka zdolność jest ograniczona przy jednoczesnym zaliczeniu danej osoby do trzeciej grupy inwalidzkiej, spełnione są przesłanki do stwierdzenia, że dana osoba jest całkowicie niezdolna do pracy zgodnie z art.68 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawczynie wniosła o wydanie postanowienia w przedmiocie odmowy przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że istotne zagadnienie prawne jest to zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawnym, a jego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, lecz także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004, nr 7-8, s. 51). Istotne zagadnienie prawne może odnosić się zarówno do prawa procesowego, jak i materialnego (M. P. Wójcik, (w:) Komentarz aktualizowany do Kodeksu postępowania cywilnego, red. J. Bodio, LEX 2016). Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 33/18, LEX nr 2508114; z dnia 16 maja 2018 r., II CSK 15/18, LEX nr 2499790). Chodzi o problem prawny, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania, którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2018 r., I UK 268/17, LEX nr 2508639).

Przedstawione zagadnienie nie ma takiego charakteru, bowiem Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie odniósł się już do wskazanego problemu. W wyroku z 5 lipca 2016 r. przyjął, że w przypadku spełnienia przesłanek określonych w art. 68 ust. 1 pkt 3, dziecko może zwrócić się o ustalenie uprawnień do renty rodzinnej w każdym czasie; świadczenie jest w zasadzie bezterminowe, jakkolwiek uzależnione od istnienia określonego stanu zdrowia. W konsekwencji renta rodzinna może być przyznana okresowo, jak również może ulec wstrzymaniu w przypadku ustąpienia całkowitej niezdolności do pracy. Nie może więc uzyskać prawa do renty rodzinnej osoba, która nie jest aktualnie całkowicie niezdolna do pracy (III UK 199/15, LEX nr 2076395). W ocenie Sądu Najwyższego, w myśl art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej, bez względu na wiek nabędzie prawo do renty rodzinnej (przy spełnieniu pozostałych wymogów ustawowych) dziecko całkowicie niezdolne do pracy oraz niezdolne do samodzielnej egzystencji. Możliwe

jest również przyznanie renty rodzinnej bez względu na wiek dziecku całkowicie niezdolnemu do pracy i zdolnemu do samodzielnej egzystencji. W obu tych sytuacjach warunkiem jest, aby całkowita niezdolność do pracy powstała w okresie, o którym mowa w art. 68 ust. 1 pkt 1.

W okolicznościach niniejszej sprawy należy zwrócić uwagę na fakt, że istota sporu dotyczyła daty powstania całkowitej niezdolności do pracy wnioskodawczyni. W toku postępowania administracyjnego lekarz orzecznik ZUS uznał, że wnioskodawczyni nie jest całkowicie niezdolna do pracy, natomiast komisja lekarska ZUS wydała odmienne orzeczenie stwierdzając trwałą całkowitą niezdolność do pracy jednocześnie uznając, że nie powstała ona przed dniem [...] 1965 r. (16 rok życia). W postępowaniu przed Sądem Okręgowym została sporządzona opinia biegłego sądowego psychiatry, który uznał, że całkowita niezdolność do pracy zarobkowej wnioskodawczyni nie nastąpiła przed ukończeniem 8. roku życia lub w trakcie nauki w szkole. Jednocześnie biegły sądowy rozpoznając upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim wskazał, że wnioskodawczyni przez całą edukację uczyła się w szkole specjalnej, ukończyła zawodową szkołę specjalną oraz pracowała przez kilka lat w zakładzie pracy chronionej. W dzieciństwie była leczona w Poradni [...] w G.. Występujący u wnioskodawczyni deficyt funkcji intelektualnych oraz zaburzenia rozwoju wynikały z organicznych dysfunkcji Centralnego Układu Nerwowego (wynikający prawdopodobnie z powikłań zapalenia opon mózgowo - rdzeniowych przebytych w dzieciństwie w 5. roku życia) i ma on charakter trwały i trwa nadal. Potwierdzone to zostało przez biegłych sądowych psychologa i psychiatrę w postępowaniu przed Sądem drugiej instancji.

Zatem z miarodajnych ustaleń faktycznych w przedmiotowej sprawie jednoznacznie wynika, że wnioskodawczyni stała się całkowicie niezdolna do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 art. 68 ustawy emerytalnej. Aby podważyć te ustalenia należałoby wskazać na konkretne naruszenia prawa procesowego. Celem procedury kasacyjnej nie jest natomiast uzupełnianie materiału dowodowego ani jego ponowna ocena, które usuwają się spod rozeznania kasacyjnego w rozumieniu art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c. Powyższe oznaczało, że skarga kasacyjna nie spełniła przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego

rozpoznania, ponieważ powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do polemiki z ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym oraz jego oceną prawną.

Wobec niewykazania przez skarżący organ istnienia powołanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

a.s.